

– i andra länder dessutom arvar *Cerastium* spp. och förgätmigejer *Myosotis* spp. I Sverige varar flygtiden åtminstone från slutet av maj till augusti med ett enstaka fynd från slutet av september. I övrigt är artens biologi okänd.

UTBREDDNING Gul örönbomfluga förekommer från Småland och norrut, och är på många håll i Sverige den vanligaste arten i släktet. Den kan lokalt uppträda i mängd (exempelvis togs över 100 individer i Malaisefällor i Västerbotten). Artens litenhet bedöms vara orsaken till att den oftast bara påträffas sällan och i enstaka exemplar. I Norge är den känd från Oslo- och Hardangerfjorden norrut till trädgränsen i Finnmark, dock med stora utbredningsluckor. Också i Finland finns den från söder till norr. I övrigt har arten en fragmenterad utbredning som täcker stora delar av Europa. Förutom i Ryssland förekommer den

i Storbritannien (Skotska höglandet) och i Central- och Östeuropas bergskedjor, tidigare även i Belgien. Den förekommer vidare österut genom Sibirien till Stilla havet och Sachalin samt i Kaukasus.

NAMNGIVNING *Pelecocera scaevoides* (Fallén, 1817). Originalbeskrivning: *Rhingia scaevoides*. Syrphici Sueciae: 35. Etymologi: scaevoides = liknande en *Scaeva*; *Scaeva* (lat.) = det vetenskapliga namnet på ett annat blomflugesläkte; suffixet -ides (lat.) = lik. Uttal: [Pelekoséra sevoïdes]

KEY FACTS Length 5–7 mm. A small species with three or four (occasionally confluent) pairs of yellowish abdominal spots. Third antennal segment orange-coloured with arista directed upwards/forwards and inserted centrally on the upper side of the third segment. Flight period from late May to August, with a single record also from September. Found in coniferous (typically *Pinus*) forests. Larval biology unknown.

TRIBUS Chrysogastrini

STAM	Arthropoda
UNDERSTAM	Hexapoda
ORDNING	Diptera
ÖVERFAMILJ	Syrphoidea
FAMILJ	Syrphidae
UNDERFAMILJ	Eristalinae
TRIBUS	
SLÄKTE	

Arterna i detta tribus är små till medelstora samt bruna och/eller grå. Hos släktena *Brachyopa* och *Hammerschmidtia* lever larverna av trädens sav eller i blött kambium under nedbrytning. I synnerhet hos släktena *Neoascia* och *Sphegina* påminner de fullbildade flugorna om vildbin, rovkastor och parasitsteklar, och larverna utvecklas i vattenmiljöer rika på växter och annat organiskt material, t.ex. diken, vegetationsrika strandzoner, gungflyn, översilade gräsmarker, småbäckar och pölar.

Tribuset Chrysogastrini (ibland benämnt Brachyopini) omfattar släktena *Brachyopa*, *Chrysogaster*,

Chrysosyrphus, *Hammerschmidtia*, *Lejogaster*, *Melanogaster*, *Myolepta*, *Neoascia*, *Orthonevra* och *Sphegina*. Detta tribus har varit svårt att placera taxonomiskt. Wahlgren (1909) förde de flesta arterna till det dåvarande släktet *Chrysogaster*, vilket i sin tur tillsammans med de udda släktena i det nuvarande tribuset Pipizini fördes till underfamiljen Syrphinae. Biologin tyder på att det nuvarande tribuset Chrysogastrini egentligen borde delas upp, vilket styrks av analyserna i bl.a. Ståhls m.fl. (2003).

SLÄKTE *Brachyopa* – savblomflugor

STAM	Arthropoda
UNDERSTAM	Hexapoda
ORDNING	Diptera
ÖVERFAMILJ	Syrphoidea
FAMILJ	Syrphidae
UNDERFAMILJ	Eristalinae
TRIBUS	Chrysogastrini
SLÄKTE	

Släktet *Brachyopa* omfattar små till medelstora, orangegula och/eller svarta arter. Underansiktet är framskjutande, och vingarna är ofta långa (ibland dubbelt så långa som bakkroppen). Larverna lever, som det svenska namnet antyder, av sav. Totalt omfattar släktet 33 arter, varav tolv förekommer i Europa, tio i Norden och nio i Sverige.

NAMNGIVNING *Brachyopa* Meigen, 1822. Systematische Beschreibung 3: 260.

Etymologi: *Brachyopa* = med kort/litet ansikte, *brachys* (gr.) = kort, *ops* (gr.) = öga, syn, uppsyn, ansikte, syftar möjligen på att ansiktet verkar kort fram till i och med att dess undre del är framskjutet.

LITTERATUR Andersson 1999, Bartsch 1997, Boheman 1844, Pellman 1998, Pettersson & Bartsch 1997, Rotheray 1991, 1996, Stuke 2001, van Steenis 1998a, Thompson 1980, Thompson & Torp 1982.

Arterna i släktet savblomflugor *Brachyopa* är orangegula till rödbrunaktiga med gråsvart ryggsköld. Bakkroppen är orangegul eller ibland svart. Det är bara arterna i släktena *Brachyopa* och *Hammerschmidtia* som har denna för blomflugor ovanliga färgteckning. Vingarna är ofta långa, ibland dubbelt så långa som bakkroppen. Larverna lever, som namnet antyder, i savflöden från olika slags träd. Bilden visar en hane av almsavblomflugan *Brachyopa insensilis*.

FOTO: KRISTER HALL

Släktet *Brachyopa* omfattar små till medelstora arter, varav vissa är nästan helt orangefärgade till rödbruna medan andra har gråsvart ryggsköld och orangegul eller svart bakkropp. Underansiktet är karaktäristiskt framskjutande. Hos hanen är ansiktet och kinderna svagt pudrade utom på ett trekantigt, blankt område. Hos honan är ansiktets utskjutande parti blankt. Tredje antennsegmentet har hos de flesta arter en grop med sinnesceller (nedan kallad sinnesgrop) vars storlek, form och placering är arttypisk. Antennborsstet är, beroende på art, naket till fjäderlikt långhärigt. Ögonen är nakna och hos hanen sammanstötande, utom i ett fall där de är smalt åtskilda. Huvudets baksida är mörk. Ryggskölden är orangegul till brunaktig (med eller utan stor mörk mittfläck) eller enfärgat gråsvart. Bakkroppen är relativt kort och orangegul till brunaktig eller svart, i vissa fall med svart bakkant och mittfläck på tergiter. Alla arter har mörka partier under skutellen och på mellankroppens undersida. Vingarna är jämförelsevis långa, ibland dubbelt så långa som bakkroppen, vilket innebär att de i hopfällt läge kan nå långt bakom bakkroppspetsen. Vingens främre bakkantribba mynnar i spetsig vinkel mot framförvarande radialribba (R_{4+5}), och dess bakre del böjer in mot bakomvarande ribba (M). Benen är orangegula eller brunaktiga med mer eller mindre mörka fötter (åtminstone de yttre fotsegmenten).

Släktena *Brachyopa* och *Hammerschmidtia* har en för blomflugor ovanlig färgteckning som får dem att likna arter inom familjerna kolvflugor (Scathophagidae), blomsterflugor (Anthomyiidae), husflugor (Muscidae), buskflugor (Dryomyzidae) och myllflugor (Heleomyzidae). Vingarnas ribbmönster avslöjar dock genast att det rör sig om en blomfluga.

Vill man leta efter en viss art på en lämplig lokal är det ofta lättare att hitta larverna än de fullbildade flygorna. Larverna lever av fritt flödande sav på trädstammar, i savansamlingar eller i savande kambium under barken på liggande träd. Larverna inom släktet *Brachyopa* har ett relativt långt andningsrör baktill. Flygorna kan eftersökas vid savflöden där de svävar eller sitter intill saven, eller ägnar sig åt parning och äggläggning. De kan också uppehålla sig vid stubbar av nyligen fällda träd eller på något år gamla lågor, och påträffas dessutom i samband med blombesök i gläntor och bryn. Tack vare sina långa vingar kan de göra snabba utfall, och även i kraftig vind flyga och hålla sig svävande intill blommor eller savande stammar. Pupporna har två små andningshorn framtill.

Arterna är generellt sett i hög grad förbisedda, och för flera av dem är utbredningen fortfarande dåligt känd. Det beror dels på att även relativt modern litteratur inte alltid möjliggör entydig och tillförlitlig bestämning, dels på att arterna genom sin färgsättning och sitt försynta levnadssätt ofta smälter in i bakgrunden. Flera svenska arter lever i blandskog och har påträffats över stora delar av landet, medan en art bara förekommer från polcirkeln och norrut och en annan endast i Skåne. Några arter som är knutna till lövträd har sin nordgräns i Uppland.

Sedan 1908 har fyra för Sverige nya arter identifierats, varav en har uppmärksammats först under de allra senaste åren. I Danmark förekommer ytterligare en art mycket sällsynt. I Norden förekommer totalt 10 arter, och i övriga Europa är ytterligare två arter kända. Totalt är 33 arter beskrivna, varav 19 förekommer i Palearktis, 13 i Nordamerika och möjligen ytterligare en art i Sydamerika.

